

อ่อนหัด

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๒๙๐๗. เรื่อง “ฉาน ๑ อย่างหยาบ”

กราบนมัสการหลวงพ่อกุ ขำพเจ้าได้นั่งสมาธิ แล้วก็อนสมาธิ โดยใช้จิตจับตามลมหายใจเข้าออก พบว่าเคลิ้มเหมือนจะหลับ โดยขณะที่เคลิ้มนั้นยังมีสติอ่อนๆ ตามรู้ลมอยู่บ้าง แล้วน่าจะหลับและตื่นขึ้นมาสดชื่นไม่งัวเงีย

เรียนถามหลวงพ่อกุว่า อาการอย่างนี้ ขำพเจ้านั่งสมาธิจนถึงฉาน ๑ อย่างหยาบ แล้วตัดหลับใช้ใหม่เจ้าคะ

ตอบ : นี่คำถามเนาะ ต่อไปคำถามถ้าเป็นคำถามไร้สาระ คำถามที่ไม่มีเหตุผล มันจะต้องตัดทิ้งไปเลยนะ ใ้เป็นคำถามขยะ แล้วคำถามคราวนี้ ๔ คำถามไปข้างหน้าเป็นอย่างนี้หมดเลย

คำว่า “เป็นอย่างนี้หมดเลย” ตั้งแต่เราเริ่มต้นมาตั้งแต่ครั้งแรก ตั้งแต่ตอบปัญหาในเว็บบไซต์นี้ เริ่มต้นจากที่ว่ามันมีพวกคูจิต พวกต่างๆ เขาฝึกฝน เขาฝึกหัดขึ้นมา เขาก็ปฏิบัติของเขาขึ้นมาโดยที่เขาไม่ประสพการณ์ของเขา คำถามช่วงนั้นมันถึงเป็นคำถามที่มีเหตุมีผล เป็นคำถามของการปฏิบัติ แต่ในปัจจุบันนี้คำถามมันอ่อนไปมาก

เหมือนกับภาวะสังคม ภาวะสังคมเมื่อก่อนนะ คนเรายังมีคุณธรรมในหัวใจ ยังมีความกตัญญู ยังระลึกถึงผู้หลักผู้ใหญ่ แต่ในสังคมในปัจจุบันนี้ ประชาธิปไตยๆ จะเสมอภาคกันทั้งสิ้น ผู้หลักผู้ใหญ่นับแต่เด็กมีความคิดเหมือนกัน มีความเห็นเหมือนกัน

ใ้คำถามย้อนกลับมานี้ก็เหมือนกัน

“ฉาน ๑ อย่างหยาบ”

ไอ้ที่เป็นภาษาท้องถิ่น ไอ้ที่สาวกภาสิตทั้งสิ้น เวลาในอิทธิกรรมเขาที่มเขาแทนนะ

นี่เหมือนกัน จะบอกว่ามันไร้สาระสินดี มันไร้สาระ มันไม่มีสาระใดๆ เลย

“ข้าพเจ้านั่งสมาธิ แล้วนอนสมาธิ โดยใช้จิตจับลมหายใจเข้าออก พบว่าเคลิ้มเหมือนจะหลับ”

มันหลับไปแล้ว

“โดยขณะที่เคลิ้มนั้น แต่มีสติอ่อนๆ ตามลมอยู่อย่างนั้น แล้วน่าจะหลับ แล้วตื่นขึ้นมาสดชื่น”

เชิงอยากได้ตุ๊กตาทองหรือ เชิงอยากได้อะไรตอบแทน เชิงปฏิบัติเพื่อใคร

กรรมฐานนะ เขาทำความสงบของใจสมบุกสมบันขนาดไหน สงบระดับขึ้นมากก็เป็นความสุข

หลวงปู่มั่นถามว่า “จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร”

ไอ้ที่มันไม่มีอะไรทำ เชิงเขียนมากวนในเว็บไซต์นี้ทำไม ถ้ามันไร้ปัญญา ปัญญาอ่อนเป็นคนพิเศษ เด็กพิเศษ เชิงไปถามกลุ่มของเชิงเถอะไป เชิงเขียนไปถามกลุ่มของเชิงนะ เชิงอย่าเขียนมาอีกนะ มันเรื่องไร้สาระ

แต่เวลาปฏิบัตินะ เราเปรียบเทียบถึงสังคม เปรียบเทียบถึงคณะสงฆ์ คณะสงฆ์สมัยหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเข้มข้นเข้มงวดของท่าน แล้วต่อมามันก็ธรรมดา

หลวงตาท่านบอก เวลาผลไม้รุ่นหนึ่ง ผลออกมาที่ลูกสมบูรณ์แบบมาก รุ่นสอง รุ่นสาม มันก็อ่อนแอไปเป็นธรรมดา

นี่ก็เหมือนกัน วุฒิภาวะของมนุษย์ คนที่มีความเข้มข้นเข้มงวดของเขา เขาก็ได้ประโยชน์ของเขา ไอ้พวกอ่อนแอ ไอ้พวกไม่เอาไหน แล้วไอ้พวก ๑๘ มงกุฎเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์มันเยอะ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาบวชเป็นพระแล้ว เวลาจะศึกษาก็ศึกษา ภาควิชาปฏิบัติ ปฏิบัติคือศึกษาวรรณวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาเล็กน้อย ขนาดไหน ความรู้ในการศึกษานั้นเป็นความรู้ในการศึกษานั้น ได้ศึกษาวรรณและวินัย แต่กิเลสของเรามันต่อมันต้าน กิเลสของเรามันพลิกมันแพลง กิเลสของเรามันไม่เชื่อ กิเลสของเรามันดิ้นรนทั้งนั้นนะ แล้วเวลาจะประพฤติปฏิบัติมันจะเตะมันจะถีบ มันจะขัดมันจะแย้งกัน แล้วก็ปฏิบัติล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้นนะ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านสอนว่า ศึกษาเป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาธุ เราเคารพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แต่มันเคารพในทางวิทยาศาสตร์ ในทางโลก ในทางกตัญญูกตเวที แต่กิเลสเรามันไม่ได้จับต้อง กิเลสของเรามันไม่ได้รู้ได้เห็น ใจตัวกิเลสมันแหละ ใจตัวกิเลสคือตัวไม่รู้ ใจตัวกิเลสคือตัวต่อต้านในใจเรา มันพาเราต่อต้าน พอมันต่อต้านขึ้นมาแล้ว เวลามันปฏิบัติไปมันถึงจะเตะมันจะถีบกันไ้

เวลาครูบาอาจารย์ กิเลสเวลามันทำร้ายเรา มันก็ทำร้ายเราอย่างหนึ่งนะ เวลากิเลสไปศึกษาวรรณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่าประเสริฐๆ มันก็เอามาเป็นผลประโยชน์ของมันนะ มันทั้งเตะ ทั้งถีบ ทั้งเคลม ทั้งเวลาปฏิบัติ อ้อ! มันเป็นอย่างนั้น มันเป็นหมดเลย เป็นอะไร เป็นเพราะมันศึกษามา เพราะมันรู้

ฉะนั้น ท่านถึงบอกว่าให้วางซะ แล้วให้ปฏิบัติไป พอปฏิบัติไป ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงนะ เวลาหลวงปู่มั่นบอก มันอันเดียวกันนั่นแหละ อันเดียวกันคือว่ารู้จริงๆ ขึ้นมาในใจของตน กับศึกษาวรรณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ความจริง ความจริงอันนั้นกับความจริงที่ปฏิบัติจริงขึ้นมามันจะเป็นอันเดียวกันเลย

แต่ตอนนี้ความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือศึกษามา แต่ความไม่จริงในใจมันเตะแล้วมันถีบ แล้วมันหลอกแล้วมันลวง มันหลอกลวงว่าเรารู้ มันหลอกลวงว่าเราใช่ มันหลอกลวงว่าเรามีคุณธรรมนะ มันพลิกมาเป็นโทษกับตัวเองหมดเลย

ฉะนั้น เวลาคำถาม

ปฏิบัติในแนวทางพุทธโธกับรู้สึกตัว แล้วให้รู้เฉยๆ ใ้รู้เฉยๆ รู้เฉย รู้เฉย แล้วเขาบอก อูเบกขา แล้วบอกนะ เวลาปฏิบัติแล้วไม่ให้ลงลึกนะ ลงลึกมันจะกดข่ม

กดข่มมันไม่ลงเลย กดข่มก็ของเศษชยะชุกไว้ได้พรม แล้วพรมมันก็ทับไว้ กดข่มมันเป็น อย่างนั้น กดข่มคือมันกดข่มจิตของเรา มันจะลงลึกไม่ได้ มันจะเป็นสมาธิไม่ได้หรอก การกดข่ม มันจะเป็นสมาธิได้อย่างไร การกดข่มคือการกดขี่ กดการขี่กดทับ เป็นสมาธิหรือ

สมาธิก็คือสมาธิ ไม่มีการกด ไม่มีการขี่ มันเป็นสมาธิ จิตมันเป็นอิสระ มันจะไปกดไป ข่มตรงไหน เวลามันกดมันข่ม มันกดมันข่มเพราะภาวนาไม่เป็นไง ภาวนาไม่เป็น เวลามัน เครียดใจ บังคับ บังคับ บังคับ ถ้าบอกว่ามันเป็นการกดข่ม

ไม่ใช่

บังคับเพื่อให้จิตมันเลือก เลือกเอาระหว่างพุทธโธกับที่เ็งคิดฟุ้งซ่านอยู่นั้น ที่เ็งคิด ฟุ้งซ่าน ที่เ็งคิดทุกขจิตอยาก คิดว่าธรรมะไม่มี คิดว่าเราโดนหลอก นี่เวลากิเลสมันคิด แล้วเรา เป็นทางเลือก

ทางเลือกเพราะเราเชื่อมั่นในพระพุทธานุสติ ทางเลือกเพราะเราเชื่อพระพุทธ พระ ธรรม พระสงฆ์ เราเชื่อหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติมาแล้ว ท่านบอกว่าพุทธานุสติ ให้มี สติระลึกพุทธโธๆ มันเป็นทางเลือกระหว่างเลือกที่เ็งจะไปคิดเรื่องซั่วๆ กับมาคิดถึงพุทธโธๆ

เพราะพุทธโธนี้เป็นพุทธานุสติ เป็นสังฆธรรม สังฆธรรมถ้ามันพุทธโธจนมันไม่คิดไปเรื่องอื่น มันก็จะคิดแต่เรื่องพุทธโธ แล้วถ้าตัวมันเป็นพุทธโธ นั่นนะตัวสัมมาสมาธิ

ไ้ไ้ไ้ว่าสมาธิลงลึก สมาธิลงตื้น

ลึกตื้นก็เมตร ลึกก็เมตร ตื้นก็เมตร

มันเป็นโหวหาร สาวกภาษิต มันเป็นโหวหาร มันเป็นการสร้างภาพ เอาภาพแบบนั้นไปกดขี่ การกระทำของผู้อื่นเขา

แล้วเวลาผู้อื่นที่เขาเป็นจริง เขากดเขาข่มอะไรของเขา กดข่มมันจะเป็นสมาธิได้อย่างไร กดข่มมันเป็นกดขี่ข่มเหง มันเป็นการรังแก เป็นสอง เป็นอะไร เป็นกิริยาที่จะไปกดจิต จิตมันโดนกดไว้มันก็เป็นสอง มันจะเป็นสมาธิได้อย่างไร

สมาธิเป็นหนึ่งใน ไม่มีสอง ไม่มีความคิด มีแต่ความรู้สึก ความรู้สึกของตัวเอง แต่ไม่มีความคิดออกมา

ไ้ความคิดๆ มันเสวยอารมณ์แล้ว เสวยอะไร

ผู้รู้ สิ่งที่ถูกรู้ ถูกรู้อารมณ์ไ้ ถูกรู้ว่ากดขี่ ถูกรู้ว่ากดขี่เขา ถูกรู้ว่าแบ่งแยกเขา ไร้สาระ มันแบบว่ามันอ่อนแอเกินไป มันไร้สาระจนเกินไป แล้วมีใครคนหนึ่งมาบอกว่า ปฏิบัติแนวทางพุทธแล้วให้รู้เฉยๆ ด้วยนะ แล้วสติตัวจริง สติตัวปลอมอีกต่างหาก

โธ่! ตาย

คนภาวนาเป็นมันสังเวช กล่าวคู่พุทธพจน์

พุทธพจน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งมาอยู่แล้ว แล้วตัวเองทำไม่เป็น ทำไม่ได้ ถ้าทำเป็น ทำได้ หลวงปู่มั่นไ้ ปริยัติกับปฏิบัติอันเดียวกันเลย ปริยัติ คืศึกษาพระไตรปิฎก นั้นละ กับจิตอันเดียวกันเลย เหมือนกัน ไม่มีขัดไม่มีแย้ง

ถ้ามีขัดมีแย้ง แสดงว่าเราปฏิบัติกับธรรมวินัยต้องขัดแย้งกัน ถ้ามันขัดแย้งกันมันจะเป็นธรรมได้อย่างไร มันจะมีกตมข่มอย่างนี้ไหม ไม่มี มันเป็นความจริงของมัน

ฉะนั้นบอกว่า ให้รู้เฉยๆ

รู้เฉยๆ นั้นคือการประมาท

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตาท่านพูดเลย “อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทธไ้”

สตินั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมาก

ให้รู้เฉยๆ นั้นนะมันจะพาผลแล้วแหละ ก็มันเฉย เฉยคือการประมาท เฉยคือการปล่อยเนื้อปล่อยตัว

แต่ถ้าสติมันสมบูรณ์ สติอย่างแก่ สติอย่างเริ่มต้น สติท่ามกลาง สติถึงเวลามันเข้มข้น เพราะอะไร เพราะมันมีสติ มหาสติ สติอัตโนมัติ เพราะอะไร เพราะเวลาปฏิบัติไปแล้วกิเลสมัน ทุ้มมันขึ้นไหม หลานกิเลส ลูกกิเลส พ่อแม่มัน ปู่ย่ามัน มันพลิกแพลงกว่านี้หลายร้อยเท่า มันถึง มีสติ มีมหาสติ มีปัญญา มหาปัญญา ปัญญาอัตโนมัติ

ปัญญาที่ปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ที่เป็นบุคคลคู่มือที่ ๑ คู่มือที่ ๒ คู่มือที่ ๓ คู่มือที่ ๔ ท่านจะรู้จังหวะ เลย บุคคลคู่มือที่ ๑ มันมีวุฒิภาวะอย่างไร มันใช้เหตุใช้ผลอย่างไรถึงเป็นคู่มือที่ ๑ คู่มือที่ ๒ มันมีความสามารถละเอียดลึกซึ้งขนาดไหนเป็นคู่มือที่ ๒ แล้วคู่มือที่ ๓ มันจะเป็นมหาสติ มหาปัญญา มันมหัศจรรย์กว่านั้น คู่มือที่ ๓ เวลาคู่มือที่ ๔ มันเป็นญาณนะ

โธ่เอ๊ย! วงกรรมฐานเขาเป็นวงกรรมฐาน ใฉ่ฉวงกรรมหลอกกรรมหลงใจ แล้วก็หลอกหลง กันไปทั่ว

“เวลากดข่มแล้วมันจะวิปลาส”

วิปลาสเพราะมันกรรมเก่า คนเราสติมันไม่สมบูรณ์อยู่แล้ว คนเรามีเวรมีกรรมอยู่แล้ว พอไปเจอ พวกนั้นวิปลาส หมายถึงว่า จิตเภท จิตวิตก วิจารณ์ จิตมันโดนกระทำโดยสังคัมบีบ คั้น มันทุ้มมันยากของมัน แล้วถ้ามันฝังใจๆ มัน ไปทำอะไรมันก็ระแวง พอระแวง มันก็มีความรู้ความเห็นของมัน นั่นนะวิปลาส

แล้ววิปลาสแก้อย่างไร

ก็แก้กลับมาฝึกสติไง ถ้าสติกลับมาสมบูรณ์แบบมันก็หาย พอหายเดี๋ยวก็วิปลาสอีก เพราะอะไร เพราะจริตนิสัย

ใฉ่ฉวงมันต้องไปคุยกับหมอ ไปคุยกับจิตเภท

ฉะนั้น ใฉ่ฉวงที่ว่า ใฉ่ฉวงนี่มันเป็นที่ว่าอาจารย์เขาสอนอย่างนี้ อาจารย์เขาสอนอย่างนี้ แสดงว่าแจ้งก็ไปเชื่ออาจารย์แจ้ง แจ้งก็ไปอยู่ในกลุ่มที่ไม่กดข่ม

สมาธิ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ การทำความสงบของใจๆ ถ้าใจสงบระงับ แล้วมันสงบระงับอย่างไร เวลามันทุ้มมันยาก มันฟังมันชานขนาดไหน

เวลาปุณฺชนคนหนา โลกียปัญญาฯ ว่าปุณฺชนคนนี้ไ้ เพราะปุณฺชน คนไม่มีขอบไม่มีเขต มันก็คิดตามแต่กิเลสตัณหาความทะยานอยาก

เวลาคนที่เขามีสติมีปัญญาของเขา นี่เป็นปัญญาอบรมสมาธิ เขามีสติปัญญาคุ้มครองของเขาให้จิตใจของเขาระลึกถึงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรีกในธรรมฯ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปสอนพระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะเป็นพระโสดาบันนะ นั่งสัปหงกโงกวง “ให้เธอตรีกในธรรมฯ”

ตรีกในธรรมมันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิเพราะอะไร ปัญญาอบรมสมาธิเพราะตรีกในธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอบรมบ่มเพาะหัวใจของเราไม่ให้มันฟุ้งไม่ให้มันชาน ไม่ให้มันออกไป

ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา สิ่งที่เป็นความจริง นี่ถ้าครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติจริง ท่านจะรู้จริงของท่าน

ไ้ว่ากตข่มฯ

กตข่มก็แก้กันไปสิ คำว่า “กตข่ม” มันมีแต่ละบุคคล นั่งบนศาลาแต่ละคน เวนกรรมของคนมันไม่เหมือนกัน ไ้นี้เป็นโรคไ้นั้น ไ้นั้นเป็นโรคไ้นี้ ไ้นี้เป็นโรคไ้ นั้น จิตของคน บางคนอย่างนี้มันเบาบางเกินไป มันเป็นว่าวเชือกขาด ว่าวเชือกขาดหมายความว่าไม่ค่อยควบคุมดูแลใจของตน ปล่อยใจของตน ปล่อยปละละเลย อย่างนี้ต้องให้สติเข้มขัน ต้องควบคุมให้ดี แล้วไ้คนที่ไปคอยหวาดคอยระแวง นั้นนะจะกตข่ม

คำว่า “กตข่มฯ” มันก็เป็นเฉพาะคน เฉพาะคนไหนว่ามันจิตนิสัยอย่างไร แล้วครูบาอาจารย์ท่านแก้ ท่านก็แก้เฉพาะบุคคลคนนั้น

ไ้นี้บอกว่า ถ้ามันกำหนดหนักไปมันจะเป็นการกตข่ม มันจะเป็นวิปลาด

สูตรสำเร็จเลยหรือ ทุกคนต้องทำให้เหมือนกันหมดหรือ ไม่มีหรอก กรรมฐานไม่ได้สอนอย่างนั้น กรรมฐานเรา หลวงปู่มั่นเจาะเฉพาะเลย เฉพาะฯ เลย เพราะอะไร มันขอบไม่เหมือนกันไ้

มันชอบเหมือนกันไหม ขนาดพิจารณาภายในเดียวกันยังไม่เหมือนกันเลย หลวงตาพระมหาบัวกับหลวงปู่คำดีนั้นนะ พิจารณาภายใน เห็นไหม เลื่อมมีหนัง เราก็มืดหนัง เลื่อมมีขน เราก็มืดขน เลื่อมมีเลือด เราก็มืดเลือด เลื่อมมีกระดูก เราก็มืดกระดูก ท่านพิจารณามาเหมือนกัน แต่คนละวาระกัน

ไม่มีเหมือนกันหรอก พิจารณาภายในด้วยกันก็ไม่เหมือนกัน ถ้าไม่เหมือนกันมันก็เป็นข้อเท็จจริงไป

ไฉนบอกว่า ต้องรู้เฉยๆ ถ้าเข้มงวดไปมันจะเป็นการกดขี่

ภาษาเรานะ ถ้าบังคับแล้วมันได้ผล การบังคับนั้นก็เพื่อความดี ถ้าการบังคับนั้นมันบังคับแล้วเหลวแหลก ไม่เป็นประโยชน์ การบังคับนั้นก็เพื่อความไม่ถูกต้อง

การบังคับนั้น ถ้าบังคับเพื่อให้เป็นผลดี เป็นการได้ผลตอบแทนที่ดีงาม อันนั้นมันเป็นเฉพาะคนใด คนบางคนต้องบังคับ คนบางคนแค่คุ้มครองเขาก็พอ คนบางคนคอยดูแลเขาห่างๆ ก็พอ จิตมันไม่เหมือนกันไป

ฉะนั้นจะบอกว่าเป็นอย่างนั้นๆ

ไม่เป็น

แล้วถ้าเป็น ก็ไปถามอาจารย์เองก็แล้วกัน จบ

ถาม : ข้อ ๒๙๐๙. เรื่อง “สงสัยในการภาวนา”

กราบนมัสการหลวงปู่ ผมมีข้อสงสัยในการภาวนา ขอกราบเรียนถามดังนี้

๑. เราจะออกจากความว่างที่เราเห็นอยู่ได้อย่างไรครับ

ตอบ : ให้ออกจากความว่างๆ อะไรเป็นความว่าง

เห็นไหม สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิคือมีสติสมบูรณ์แบบในสมาธินั้น

อยู่ในความว่างๆ ความว่าง เ็งจะออกจากความว่างอย่างไร

ออกจากความว่าง คิดมันก็หายแล้ว นั่งอยู่ที่นี่ ลูกขึ้นยืนก็พ้นจากท่านั่ง ถ้ายืนอยู่ เดินไปก็พ้นจากทำยืน

ว่าง ถ้าคิดมันก็จบไป

ไฉนมันไม่ใช่ ไฉนเราไปคิดว่าเราว่าง พอเราว่างแล้ว เราคิดว่าความว่าง ความว่างหรือสมาธิมันจะเกิดปัญญา

เวลาครูบาอาจารย์สอนไป ทำสมาธิแล้วปัญญาจะเกิดเอง

หลวงตาท่านบอก มันเป็นไปได้อย่างไร ถ้ามันเป็นไปได้จริงนะ เราไม่ติดสมาธิ ๕ ปี เพราะเป็นสมาธิอยู่ ๕ ปีมันก็ต้องมีปัญญาขึ้นมาเองสิ แต่เพราะมันติดใจ มันติดว่าสมาธินั้นมันเป็นนิพพานไป

ไฉนก็ว่างๆ ว่างๆ ธรรมะพระพุทธรเจ้าสอนถึงความว่างไป เวลามันทุกข์มันยาก เพราะเราไปยึดไปติด ไปยึดมันมัน ถ้าเราปล่อยมันก็ว่าง ว่างมันก็ว่าง ว่างก็เป็นความสุขไป

แล้วเป็นไปใหม่ เป็นหรือเปล่า

มันตั้งแต่เริ่มต้น ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะ เราเป็นอะไร เราก็จะรู้ว่าเราเป็นอะไร เราปฏิบัติแล้วได้แค่ไหน เราก็จะรู้ว่าเราได้แค่ไหน

เราจะได้มากได้น้อย ทีแรกเราก็ไม่รู้หรอก เราก็ได้แค่ของเล็กๆ น้อยๆ แต่ธรรมดานคนเข้าข้างตัวเองทั้งนั้นนะ มันก็บอกว่าเราได้เล็กๆ น้อยๆ พระนิพพานเป็นอย่างนี้เอง

เล็กๆ น้อยๆ นะ มันว่านิพพานแล้ว พอว่านิพพานบ้าง มันก็ติดอยู่ตรงนั้นนะ มันไม่ไปไหนหรอก ก็เลยนี่มันร้ายนัก

ฉะนั้น ไฉนว่าความว่าง ความว่าง ถ้าอย่างนั้นมันก็เป็นโทษแล้ว

ถ้าทำสมาธิ สมาธิแล้วมันว่างๆ เราติดในความว่าง

สมาธิรักษาได้ยาก ไฉนมันไม่ใช่สมาธิด้วย มันเป็นความคิด อารมณ์ไป ว่างๆ ว่างๆ

เราพูดทุกวันนี้

“พวกมึงปฏิบัติยุ่งยากนัก ของกูนี่ไม่ต้องอะไรเลย ว่างๆ ว่างๆ”

ก็มึงคิดให้ว่างใจ เพราะมึงคิดว่าความว่างนั้นเป็นประโยชน์ใจ แล้วความว่างมันว่างจริง หรือเปล่าล่ะ ว่างเพราะมึงคิด แต่จริงๆ มันไม่ว่าง ไม่ว่างเพราะความคิดมันขวางความว่างอยู่ แต่เพราะมันหลอกว่ามันเป็นความว่าง มันก็เลยคิดว่าว่าง แล้วมันก็ว่าว่าง

เพราะสรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง มันไม่มีอะไรคงที่หรอก ในอุโมงค์ ในถ้ำ ว่ามันเป็น อุโมงค์ เป็นถ้ำ เป็นเว้งว่าง ไม่มีอะไร มันก็มีความขึ้นนะ แล้วในอุโมงค์ ลองปล่อยให้มันมีสิ่ง สกปรก เดี่ยวค้างความมันเข้าไปอาศัยอยู่แล้ว ความว่างที่ไหน

เพราะอะไร

เพราะสรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง ไม่มีสิ่งใดคงที่ ความว่างมันคงที่ได้อย่างไร

เราว่าง แล้วเราจะพ้นจากความว่างได้อย่างไร แล้วความว่างมันคงที่สิ

ตัวมันเองมันก็ไม่คงที่อยู่แล้ว แต่กิเลสมันสร้างว่างๆ ว่างๆ ให้มันติดอยู่นั่นแหละ มันก็ ว่างแค่นั้นนะ มันมีอะไรไป

ถ้ามันเป็นความเป็นจริงขึ้นมา ศีล สมาธิ ปัญญา มันต้องเกิดสติ ต้องเกิดปัญญา ต้อง เกิดการค้นคว้า นี่คือพระพุทธศาสนาใจ

ไถ้มันจะเป็นทรงเจ้าเข้าผีแล้ว ถึงเวลาก็สั้นพับๆ เลยละ ประทับทรง เวลาจะออกก็ สั้นพับๆ เลยนะ ออกประทับทรง แล้วได้อะไรขึ้นมา ไม่เห็นได้อะไรขึ้นมา

แต่ถ้าปฏิบัติ คราวนี้สติไม่ดีนะ ทุกข์เกือบตาย คราวนี้นะ ปฏิบัติโดยที่ไม่คาดหวังเลย เฮ้ย! มันลงเว้ย เฮ้ย! มันมหัศจรรย์ แล้วเดี๋ยวมันก็คลายออก

มันมีที่ไปที่ไปทั้งหมดนะ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ

เราเป็นคนชั่ว เพราะเราคิดชั่ว เราก็ทำชั่ว เราเป็นคนดี เพราะเราคิดดี เราทำดี เราก็ได้ดี ถ้าเราไม่ติดขัดสิ่งใดเลย เราก็คิดดีทำดีของเราต่อเนื่องไป

แล้วเราไม่ติดขัดอะไรเลย แล้วมันไปว่างๆ ว่างๆ อะไรของมันอยู่

มันติดใจ มันติดของมันอยู่อย่างนั้นแหละ เพราะมันติด มันคาดมันหมาย แล้วอีกอย่างหนึ่งก็เป็นกรรมของสัตว์ สัตว์มันมีเวรมีกรรม มีเวรมีกรรมนะ

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วมีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา เราอยากจะประพฤติปฏิบัติ นี่คือนุญกุศล

ทำทานร้อยหนพันหนไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์หนหนึ่ง ถือศีลบริสุทธิ์ร้อยหนพันหนไม่เท่ากับทำสมาธิได้หนหนึ่ง ทำสมาธิได้ร้อยหนพันหนไม่เท่ากับทำภาวนามยปัญญาขึ้นมาได้หนหนึ่ง

นี่เราเริ่มต้นปฏิบัติ เราก็มักเป็นบุญเป็นกุศลอันหนึ่ง แต่ปฏิบัติไปแล้วก็ติดอย่างนี้

กิเลส ฉะนั้น เวลาจะรอดพ้นจากมันไป มันต้องมีบุญ มันต้องมีบุญเยอะๆ นะ ไม่มีบุญเยอะๆ เขาไปติดกันแก้วแหวนเงินทองไป

หลวงตา เงินเป็นหมื่นๆ ล้านโยนทิ้ง

เราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ ท่านบอกเลยนะ “ไอ้หงบ ถ้าเป็นทอง เป็นคลังเป็นภูเขา กูไถทิ้งหมดนะ ไม่เอา ใครจะมายึดเยียดอะไรให้ไม่เอาเลย”

ไม่เอาโดยหัวใจของท่านนะ ไม่ใช่มารยาสาไถยเพียงหลอกชาวบ้านว่ากูไม่เอา ไม่ต้องประกาศ ไม่ต้องอวดว่ากูแน่ กูจริง ไม่ใช่

ถ้าจริงมันจริงในใจของมันเอง ไม่มีการอวด ไม่มีการยาสาไถย นั่นนะความจริง ฉะนั้นถ้ามันเป็นความจริงอย่างนั้น เขาปฏิบัติมาเพื่ออย่างนั้น

ไม่ใช่ว่าว่างๆ ว่างๆ ปฏิบัติมาเพื่ออะไรกัน

ถ้ามันเป็นความจริง อันนี้มันถึงอยู่ที่वासना वासना ถ้ามีवासना มันหาทางแก้ไขได้ มันต้องหาทางแก้ไข แล้วหาทางเอาตัวรอดให้ได้ เอาจิตรอด เอาจิตรอดจากกิเลสที่มันหลอกใช้ เอาจิตรอดให้ได้ จบ

ถาม : ข้อ ๒๙๑๐. เรื่อง “ตัวรู้”

กราบนำอมถวายหลวงพ่อกุญแจใคร่ขอความเมตตาเรียนถามเรื่องตัวรู้เจ้าคะ บางทีมันก็รู้
ยุบๆ ยิบๆ ในใจ เห็นความดิ้นรนของใจ สิ่งนี้จัดเป็นสังขารใช่หรือไม่ แล้วขั้นต่อไปเราควรย้อน
เข้าไปหาตัวที่สร้างจิตตสังขารนี้ขึ้นมา คือตัวรู้กับวิญญูณขันธ กับจิตตวิชชาเป็นตัวเดียวกัน
ไหมเจ้าคะ

ตอบ : ปวดหัว ปวดหัวเลย มันจินตนาการไปไกลจนกูไม่กลับเลยนะ

ถ้าเรียนถามถึงตัวผู้รู้

ผู้รู้ก็คือผู้รู้

ถ้ามันยุบๆ ยิบๆ ในใจ มันดิ้นรนในใจ มันเป็นสังขารหรือไม่

ไม่ใช่ มันแหละกิเลสชัดๆ เลยละ ใ้ยุบๆ ยิบๆ ใ้ยตัวคอยชี้หน้า มันนั่นะคือกิเลสชัดๆ เลย
ใ้ยุบๆ ยิบๆ คืออาการความรู้สึกลึก

ใ้ยตัวดิ้นๆ รนๆ มันเป็นตัวสังขารใช่หรือไม่คะ

รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญูณ ขันธ ๕ มนุษย์มีธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธาตุ ๔ คือ
ร่างกายนี้ ดิน น้ำ ลม ไฟ ขันธ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญูณ สังขารคือความคิด ความ
ปรอง ความแต่ง

พระพุทธเจ้าสอนไว้คำสุดท้าย

“ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด”

สังขารในพระพุทธศาสนาแบ่งเป็น ๒ ชนิด ชนิดหนึ่งคือสังขารทางโลก สังขารคือ
ร่างกาย สังขารคือร่างกายของเรา นี่คือนสังขาร แต่ถ้าเป็นนักปฏิบัติ สังขารคือความคิด ความ
ปรอง ความแต่ง เป็นสังขารขันธ

รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญูณ ขันธ ๕

ขั้นที่ ๕ คนเราเกิดมามีกายกับใจ ขั้นที่ ๕ ถ้าจับต้องได้แล้วมันจะสื่อสารกันด้วยบัญญัติของพระพุทธเจ้า

รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

รูปคืออารมณ์ความรู้สึกสมบุรณ์แบบ รูปารมณฺ์ รูปคืออารมณ์ อารมณฺ์ความรู้สึก อารมณฺ์นั้นจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีสัญญา สัญญาจะรับรู้ไม่ได้ถ้าไม่มีวิญญาณ แล้วถ้าไม่มีสังขารปรุง มันจะเป็นความคิดไปไม่ได้ ถ้าความคิด ความคิดคือความปรุง ไม่ใช่ยุบๆ ยิบๆ

ยุบๆ ยิบๆ คือมันคัน

พูดถึงถ้าปฏิบัติชัดเจนแล้วมันจะเป็นอย่างนี้

แต่นี้มันไม่ชัดเจน แต่คนที่ปฏิบัติใหม่ก็คิดว่าไ้อยุบๆ ยิบๆ ในใจมันเป็นตัวสังขารหรือไม่เจ้าคะ แล้วไ้อตัวผู้รู้ ไ้อจิตวิญญาณขั้นที่ จิตอวิชา มันเป็นตัวเดียวกันหรือไม่เจ้าคะ

ปวดหัว

ทำความเข้าใจเข้ามา

การศึกษาเล่าเรียนศึกษามา ศึกษามาแล้วเวลาจะประพฤติปฏิบัติ วางไว้ก่อน แล้วปฏิบัติให้ตามความเป็นจริงของเราขึ้นมา

แต่เวลาปฏิบัติขึ้นมาแล้ว ถ้าไ้อยุบๆ ยิบๆ มันก็เป็นความคิด ความปรุง ความแต่งของคน แล้วความคิด ความปรุง ความแต่งของคนมันก็คิดว่าตัวนี้เป็นตัวสังขาร

ไ้อตัวสังขาร มันจะจับตัวสังขารได้ มันจะต้องทำความเข้าใจ ใจสงบแล้ว พอใจสงบ เวลามันเสวยมันจะรู้ว่า อ้อ! อารมณฺ์เป็นอย่างนี้ อารมณฺ์เป็นอย่างนี้ ถ้าจับอารมณ์ได้ อารมณฺ์ประกอบไปด้วยอะไร

ถ้าอารมณ์มันไม่ประกอบไปด้วยขั้นที่ ๕ มันจะเป็นอารมณ์ที่เรารับรู้อยู่ไม่ได้ อย่างเช่นเรานั่งอยู่ที่นี่ มันมีภาพผ่านหน้าเราไป เรารู้ว่ามีภาพไป แต่เราไม่รู้ว่ามีภาพอะไร เสียง เสียงมันผ่านไป เราไม่รู้ว่ามีเสียงอะไร เพราะอะไร เพราะวิญญาณรับรู้มันไม่สมบุรณ์แบบ

ถ้าวิญญาณรับรู้สมบุรณ์แบบ คือเราชัดเจนของเรานะ เห็นภาพไปเราก็อธิบายภาพอะไร เสียง เราได้ยินเสียงอะไร ได้ยินเสียงเพราะอะไร เพราะว่า โสตวิญญาน จักขุวิญญาน

จักขุ ตากระทบ อายตนะรับรู้ด้วยวิญญาณคือรับรู้ด้วยจิต จิตมันรับรู้มันก็รู้ว่า อ้อ! นี่ ภาพไอนั้น นี่ภาพไอนี้ เสียง เสียงกระทบขึ้นมา ถ้าจิตมันรับรู้ มันก็รู้ว่าเสียงไอนั้น เสียงไอนี้ นั่นนะมันสมบุรณ์แบบ เห็นไหม รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาน ชั้นที่ ๕ สมบุรณ์แบบ รูป รูป ปารมณ รูปที่เกิดขึ้นมันถึงสมบุรณ์แบบของมัน

แต่ความคิดคนมันเร็วมากๆ จิตมันถึงมหัศจรรย์อย่างนี้

ความคิดซับซ้อน คิดได้หนึ่งเดียว แต่เวลาทำไมพุกโตะ มันแฉลบไปคิดอย่างอื่น ละ แล้วเวลาคิดอย่างนี้มันคิดอย่างอื่นละ

มันมีที่หนึ่ง ที่สอง ที่สามนะ คือมันไว มันไวมาก มหัศจรรย์มาก แต่เวลาทำสมาธินี้หยุดหมดเลย จิตเป็นหนึ่ง ไม่รับรู้ใดๆ ทั้งสิ้น แล้วถ้ามันรู้ พอจิตเป็นหนึ่งแล้วมันเข้าใจแล้ว มันจะเข้าใจคำถามหมดเลย

คำถามนี้เพราะมันไม่เข้าใจอะไรเลย แต่มันก็จับต้นชนปลาย จับมาตามแต่ความ จินตนาการของตน แล้วว่า อันนี้เป็นสังขารหรือคะ ใจตัวรู้กับตัวผู้รู้ ตัววิญญานชั้นที่ ๕ อวิชา เป็นตัวเดียวกันหรือไหมเจ้าคะ

อ๋อ! ปวดหัวเลย

มันชื่อคนละชื่อ เขียนมาก็คคนละตัว มันจะเป็นอันเดียวกันได้อย่างไร มันเป็นแตกต่างกัน เพราะอะไร

นี่ไง ในอภิธรรมนี่ นี่ไง จิตร้อยแปดดวง ร้อยแปดความรู้สึก ร้อยแปดความคิดเลย แล้ว มันเร็วมากเลย ไม่ทัน เลยต้องมาอย่างหนอๆ อยู่เพื่อให้มันทันไง แล้วมันก็ไม่ทันอยู่วันยังค่ำ เพราะอาวุธไม่เหมือนกัน

จิตที่มันเร็ว การเคลื่อนไหวที่มันช้า แตกต่าง แต่ถ้าทำสมาธิ จิตมันสงบ รู้หมดเลย ใจ คำถามนี้รู้หมดเลย

ฉะนั้น ใ้ที่ถามมา ใ้ยุบๆ ยิบๆ นี้เป็นสังขารหรือไม่

ไม่

มันเป็นขั้นตอนต่อไป เราควรย้อนกลับไปที่สร้างจิตตสังขาร

ไปสร้างอะไรมัน

ฉะนั้นบอกว่า ถ้าใครมีความรู้ความเห็นอย่างใด มีครูบาอาจารย์สอนอย่างใด ควรจะไปหาอาจารย์ของตน

แต่ถ้าเป็นกรรมฐาน เป็นลูกศิษย์หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านบอกให้ทำความสงบของใจก่อน เพราะถ้าใจไม่สงบ มันสะเปะสะปะ สัพเพเหระอย่างนี้ สัพเพเหระอย่างนี้ แล้วนับหนึ่ง นับสองอะไรไม่ได้

คนสัพเพเหระ นับเลขอะไรไม่ได้เลย

คนทำความสงบของใจของตัวเองก่อน เรามานับหนึ่ง สอง สาม สี่กัน

บุคคลคูที่ ๑ คูที่ ๒ คูที่ ๓ คูที่ ๔ ต้องการความพื้นฐานของสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐานมันจะเกิดต่อเนื่องไป ถ้าคนยกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็น

สมถกรรมฐานแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่เป็น ก็ติดสมาธิใจ

สมถกรรมฐาน สมถะ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้

มันก็แก้ไม่ได้ ก็รู้ๆ แต่ถ้าไม่มีสมาธิ ปัญญาไม่มี การภาวนาเกิดขึ้นมาไม่ได้ การกระทำอยู่นั้นคือวังวนของกิเลส

นี่ไง “มันเป็นสังขารหรือเปล่าคะ มันเป็นอริขาทหรือเปล่าคะ มันเป็นวิญญาณชั้นหรือไม”

วังวนของมันวนอยู่นั้นแหละ เอ็งวนอยู่นั้นนะ แล้ววนจนตาย จมปลักอยู่กับความรู้สึคนึกคิดให้กิเลสมันหลอกใ้อยู่อย่างนั้นนะ

แต่ถ้าเป็นกรรมฐาน เชื่อมั่นในครูบาอาจารย์ของเรา ทำความสงบของใจเข้ามา มันสลัด
ทิ้งหมดเลย อะไรที่กิเลสมันมาผูกมามัดไว้ โละทิ้งหมดเลย แล้วก็จะเริ่มต้นใหม่ แล้วก็จะเริ่มต้น
เอง แล้วก็จะปฏิบัติตามความเป็นจริงของกู เอวัง